

Jugoslovan

Izbaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—, Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Rokopis se ne vračajo. — Oglas po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 80-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, Podružnica v Celju, Samostanska ulica št. 4.

Št. 31

Ljubljana, četrtek, dne 10. julija 1930

Leto I.

Italijanski tisk o katastrofi „Karadjordja“

Posadka »Karadjordja« brez krivde - Soglasne trditve potnikov - Nervoznost proti Čehoslovaški

Sušak, 9. julija. k. Današnji italijanski listi, v prvi vrsti tržaški »Piccolo«, ki ima najožje vezi s tržaškimi in beneškimi ladjedelnarji, se prav nič več ne zanimajo za vprašanje, zakaj je jugoslovanski tisk tako rezerviran v zadevi odgovornosti zaradi katastrofe v Pašmanskem prelivu. Niti eden italijanski list ne skuša zvrniti krivdo na poveljnika našega ponesrečenega parnika, nego posnema vsak jugoslovanske liste, priznavajoč potrebo, da se o vprašanju odgovornosti več ne govori, nego da se zaupa v komisijo, ki bo o tem odločila. Tako je končala kampanja, katero so italijanski listi vodili v poslednjih dveh dneh proti jugoslovanskim pomorščakom. »Piccolo« niti ni bil toliko agresiven kakor njegov tržaški drug »Popolo di Trieste«. Vendar je bil tudi on čuden v svojih pojasnitvah o vzrokih nesreče. Saj vendar ve, da obstojajo za pomorsko plovbo točni in podrobni predpisi. Njegova poročila so dokazala baš nasprotno od onega, kar je bil njihov namen.

Prvega dne po nesreči je »Piccolo« prinesel vest iz Zadra, da sta plula »Morosini« in »Karadjordje« v predpisanih smereh. V tej vesti pa ni bilo rečeno, kako se je katastrofa izvršila, nego je bilo samo rečeno, da se je »Morosini« zaletel v bok »Karadjordja«. Tudi ni bilo omenjeno, v kateri bok je trčil italijanski parnik, pa čeprav je bilo to odločilnega pomena.

V svoji drugi vesti, ki jo je tržaški list prinesel iz Benetk in katero mu je dalo društvo »San Marco«, ki je lastnik motorne ladje »Morosini«, je bila trditev, da je v poslednjem hipu pred katastrofo »Karadjordje« spremenil svojo smer ter se postavil na pot »Morosinijuc«, ki se je moral zaleteti vanj, ker ni bilo več mogoče, da se nesreča prepreči. (?) Iz te italijanske trditve bi moralo biti razvidno, da se je »Morosini« zadel v desni bok »Karadjordja« medtem, ko se je v resnici zaril v njegov levi bok, kar pa dokazuje, da »Karadjordje« ni spremenil svoje smeri, in se ni stavil na pot »Morosinijuc«.

»Karadjordje« je plul iz Šibenika in se po predpisih držal desne poti ter z rdečo lučjo na svoji levi strani kazal »Morosinijuc«, kod naj plove. Pomorski predpisi namreč določajo, da morata dve ladji, ki se srečata na morju, pokazati z rdečo lučjo ena proti drugi prosto pot.

To je končno sedaj tržaški »Piccolo« tudi priznal, ker po izjavi »Morosinijevca« poveljnika naš »Karadjordje« ni spremenil svoje smeri in se je točno ravnal po predpisih.

Kapitan »Morosinijac« trdi, da je njegov parnik pri Sukošanu krenil proti Pašmanu, in sicer na levo stran. Ko so z »Morosinijac« zapazili »Karadjordja«, so dali takoj našemu parniku signal, naj tudi on krene na levo stran. Toda »Karadjordje« se je ravnal po predpisih in se umaknil še bolj na desno. Seje tedaj se je »Morosini« hotel izogniti proti svoji desni, pa je bilo že prepozno. Poveljnik trdi nadalje, da je dvakrat dal signal s parno sireno ter tako pozval »Karadjordja«, naj krene na levo.

Tako pravi »Piccolo« v svojem poročilu iz Benetk. Medtem pa vsi potniki, ki so bili na »Karadjordju« trdijo, da »Morosini« sploh ni dal signala, marveč, da je šele sekundo pred katastrofo njegova sirena samo enkrat in ne dvakrat zatulila. S tem je nepobitno dokazano, da je »Morosini« menjal svojo smer in ne »Karadjordje«, kar podpira v ostalem tudi dejstvo, da je italijanska ladja zadela »Karadjordja« v njegov levi in ne v njegov desni bok, kot bi bila to storila, če bi bila plula po pravi poti in šla mimo njega po desni strani.

Odhod zadnjih brodolomcev

Zagreb, 9. julija. k. Nocoj so zadnji brodolomci s ponesrečenega parnika »Karadjordja« potovali skozi Zagreb. Bilo jih je dvajset, in sicer največ Čehoslovakov. Med njimi je bil tudi Poljak Edmond Nowakowski, čigar zaročenka Čehoslovakinja Marija Františkova Švejdova je ob katastrofi zgubila svoje življenje. Nowakowski je

jako potrjen, najbolj ga boli, da se ni mogel udeležiti pogreba svoje zaročenke v Zadru. Nowakowski se je z ostalimi brodolomci prekrca z »Morosinijac« na »Slovenca«. Italijanske oblasti mu niso dovolile, da bi ostal do pogreba v Zadru. Nowakowski pripoveduje o katastrofi že znane podrobnosti, ki so se mu globoko vtisnile v spomin.

Žalostna slika poškodovane ladje

Split, 9. julija. k. Od tu je odšlo več mešanov z neko ladjo na kraj nesreče. Neki izletnik, ki se je vrnil, je pripovedoval o strašni sliki, ki jo nudi »Karadjordje«, katerega je »Morosini« presekal po sredini levega boka v vsej višini in v širini preko 12 metrov. Nekateri izletniki so šli v ladijske prostore, kolikor je to bilo mogoče, kajti »Karadjordje« leži do višine prvega krova pod vodo. Slika kaže na obupne prizore groze in strahote.

Stanje ranjencev

Sušak, 9. julija. k. »Jadranski plovdiv« javlja njega agencija iz Zadra, da se stanje ranjencev, ki ležijo v zadrski bolnici, boljša. Lahko se trdi, da so že vsi ranjenci izven nevarnosti.

Število mrtvih ugotovljeno

Sušak, 9. julija. k. Odločno se demantira vest, da bi bilo število žrtev večje kot je bilo do sedaj ugotovljeno. Vse take vesti so izmišljene. Natančno je do sedaj ugotovljeno, koliko je število mrtvih in koliko ranjenih.

Vneta skrb »Jadranske plovdivbe« za brodolomce

Sušak, 9. julija. k. S parniki »Jadranske plovdivbe«, ki so dospeli iz Dalmacije, je bilo pripeljanih mnogo kovčegov in razne prtljage, ki je bila najdena na »Karadjordju«. Del te prtljage je bil že izročen brodolomcem, kateri so bili še na Sušaku. Drugo prtljago bodo poslali oškodovanim pot-

nikom domov. Na ravnateljstvo »Jadranske plovdivbe« prihaja vsak dan veliko število brzojavk, s katerimi se prosijo informacije o rodbinah. Na vse brzojavke »Jadranske plovdivbe« odgovarja takoj, ko na podlagi popisa brodolomcev ugotovi podatke.

»Piccolo« proti »Narodnim listom«

Trst, 9. julija. d. Pod vestmi, ki jih tržaški »Piccolo« prinaša o katastrofi »Karadjordja« v Pašmanskem prelivu, objavlja list tudi daljši komentar, v katerem napada češki dnevnik »Narodni listy«, ki je doagal, da italijanskih parobrodov sploh treba ni v jugoslovanskem delu Jadrana. Tržaški list pravi poleg drugega tudi naslednje:

V nasprotju z jugoslovanskim tiskom, ki je bil v zadevi tragične katastrofe, ki se je pripetila v dalmatinskih vodah, kolikortoliko rezerviran, je zavzel — piše omenjeni list — češkoslovaški tisk stališče, ki ga ni mogoče prezreti in ki ga bo italijanski fašistovski zastopnik v Pragi znal prav gotovo energično zavrniti. Znači nasprotstva in v mnogih slučajih tudi neupanja, ki ju kaže češkoslovaški tisk napram Italiji, se pokažejo prav posebno, ko so na dnevnem redu takšni incidenti in takšna vprašanja, ki zadevajo Jadransko morje. Izgledalo bi paradokso, toda marsikateri krogi mlade češkoslovaške republike si predstavljajo Jadran kot cilj, ki ga je treba postaviti javnosti prav tako, ko da bi bil historično - politična potreba slovenskih rodov.

V nadaljnjem pravi »Piccolo«, da so, kar se tiče trčenja in njegovih vzrokov, nekateri elementi tako temni, da jih bo le s težavo mogoče pojasniti. Vsekakor pa meni list, da je treba s zaupanjem pričakovati izida preiskave, ki je v teku. Ob koncu svojega komentarja se znova obrača proti češkoslovaškemu dnevniku »Narodni listy«, češ da bo sprito velikodušno in nagle pomoči, ki jo je izkazal parnik »Morosini« ponesrečenim potnikom, moralo njegovo neupanje izgniti, tudi če bi hotel še nadalje pihati v ogenj italijansko - jugoslovanskih nesporazumov.

Novi izgredi v Porenju

Demonstrantje požigajo trgovske lokale in rušijo vile

Tryer, 9. julija. d. V mestu in okolici so se večerj ponoči in danes dopoldne ponavljale demonstracije proti takozvanim separatistom. Na mnogih krajih so poskušali demonstrantje vdreti v lokale in stanovanja oseb, ki so na proskripcijskih listah označene kot separatisti oziroma kot frankofili. Te osebe niso bile varne pred dejanskimi napadi. Državna policija se je morala pojaviti na ulicah popolnoma oborožena s karabinkami in granatami. Pred glavnim poslopjem državne policije je bil postavljen močan oddelek policije, da je mogel zavrniti silen val demonstrantov, ki so skušali napasti tudi policijsko poslopje. Vse glavne ulice in vsi trgi so bili zasedeni z močnimi policijskimi patruljami. Na mnogih krajih je bil promet zaradi demonstracij popolnoma ukinjen. Na ulicah je bilo prepovedano vsako zbiranje množice, a tudi posamezniki niso smeli postajati. Policija je morala na več krajih intervenirati in braniti separatiste pred demonstranti. Čim je policija na enem kraju popolnoma razgnala demonstrante, so se že demonstracije pojavile na drugem kraju v še večjem obsegu. Policija dostikrat ni mogla preprečiti napadov de-

monstrantov na posamezne lokale in hiše separatistov. Ponekod so bili lokali močno demolirani in izropani. Dočim je policija v središču mesta še mogla vzdržati splošni javni mir in red, so demonstrantje v bližnji okolici vpirali prave orgije. Tako so pod Markusbergom popolnoma demolirali in oplenili vilo nekega trgovca s tobakom, ki je bil odsoten od doma. Ko je prišla policija do vile, so demonstrantje že izginili.

Tryer, 9. julija. n. Policija je odredila najstrožje mere, da prepreči vse napade na separatiste. Pripravljene ima tudi bombe s plini za solzenje. Snoči so izgredi trajali do dveh ponoči. Razgrajati so pobili več oken in uničili mnogo pohištva. Med drugim so razbili tudi neko vilo na Marksbergu, vendar za te izgrede ni dal povoda separatizem lastnika, temveč dejstvo, da je lastnik v vojni kot narednik zelo mučil in trpinčil vojaške.

Berlin, 9. julija. AA. »Berliner Tageblatt« piše o dogodkih, ki so se odigrali v osvobodjenih krajih renske oblasti, in pravi, da je tamošnje prebivalstvo uverjeno, da so ti incidenti delo tujcev. (?)

Nemški list o Mussolinijevi politiki

Demanti rimskega »Giornale d' Italia«

Rim, 9. julija. n. Današnji »Giornale d' Italia« se bavi s pisanjem lista »Vossische Zeitung«, ki je te dni trdila, da je Stresemann z zanesljive strani izvedel, da je Mussolini predlagal v Parizu zvezo Italije in Francije proti Nemčiji, ob istem času pa da je v Berlinu predlagal zvezo med Italijo in Nemčijo proti Franciji. Na to trditev odgovarja »Giornale d' Italia«, da je Stresemann mrtev, da pa se bo najožji sodruznik njegov državni tajnik van Schubert, ki v kratkem pride v Rim kot nemški poslanik,

moral čuditi, ko bo slišal tako trditve, ki jo prinaša »Vossische Zeitung«, vedoč, da je lažnava.

Za likvidacijo poljsko-nemških incidentov

Berlin, 9. julija. AA. Nemška in poljska vlada sta sklenili, da dokončno rešita nedavne dogodke na meji. Imenovali bosta v to evrho mešano komisijo, sestojajočo iz enega nemškega in enega poljskega uradnika.

Usoda pogajanj o Posaarju

Dobra volja Francije ostane nespremenjena

Pariz, 9. julija. AA. O prekinjenju nemško-francoskih pogajanj o saarski kotlini je bila izročena novinarjem tale ugotovitev:

Francija je pristala na pogajanja samo za primer, da bo šlo za gospodarska vprašanja in da bodo vprašanja političnega značaja izločena. Medtem pa so francoski delegati opazili, da so se pogajanja polagoma odstranila od prvotnega stališča. Sedanja prekinitev pogajanj naj omogoči obeh vladam, da se zblizata s svojimi stališči. Dobra volja Francije ostane neizpremenjena in do pozitivnega rezultata bi bilo mogoče priti mnogo lažje, da je Nemčija prešinjena z duhom sodelovanja po za-

misli pokojnega Stresemanna.

Pariz, 9. julija. AA. Glede na prekinitev pogajanj zastran Posaarja je minister za javna dela Pernot izjavil, da je bil glavni namen Francije doseči z ugodnim zaključkom saarskih pogajanj sodelovanje na gospodarskem polju med Francijo in Nemčijo. Francija ni toliko iskala neposrednih ugodnosti, kakor organizacijo sistema, ki naj bi ustvaril skupnost interesov in pospeševal zblizanje obeh narodov ter obenem konsolidacijo evropskega miru. Toda v toku pogajanj je morala francoska delegacija ugotoviti, da nemški predlogi niso šli v okvir sodelovanja, ki ga je Francija želela.

Povratek dr. Schobra na Dunaj

V jeseni poseti avstrijski kancelar Prago

Budimpešta, 9. julija. k. Avstrijski zvezni kancelar dr. Schober je sinoči ob 23.20 odpotoval z ekspresnim vlakom na Dunaj, kamor je prispel davi ob 6.20. Z istim vlakom je potoval na Dunaj tudi madjarski poslanik na Dunaju.

Dunaj, 9. julija. d. Zvezni kancelar dr. Schober se je davi vrnil na Dunaj ter se je dopoldne pojavil v parlamentu, kjer je prisostvoval seji finančnega odseka. Dr. Schober danes še ni podal poslancem daljše izjave o pomenu svojega potovanja v Budimpešto.

Praga, 9. julija. d. V političnih krogih zatrjujejo, da je češkoslovaška vlada pred dnevi odposlala na Dunaj vabilo za poset zveznega kancelarja dr. Schobra Pragi. Gotovo je, da bo avstrijski zvezni kancelar sprejel to vabilo. Poset ni samo akt vljudnosti, marveč je velikega pomena za nadaljnje izboljšanje gospodarskih odnosov med obema sosedoma. V ospredju so gospodarski problemi, zlasti vprašanje trgovske pogodbe med Avstrijo in Češkoslova-

Češkoslovaški odgovor Briandu

Praga, 9. julija. n. Zunanje ministrstvo je izdelalo noto, katero bo poslala češkoslovaška vlada v Pariz kot odgovor na Briandov memorandum o Panevropi. Pri sestavljanju tega odgovora se je češkoslovaško ministrstvo ravnalo po direktivah, ki jih je izdala konferenca Male antante v Strbskem Plesu za svoje članice. Zunanji minister dr. Beneš se bo v kratkem vrnil domov z odmora ter bo pregledal to noto, ki bo nato poslana v Pariz.

Bruhanje Vezuva

Neapelj, 9. julija. AA. Bruhanje Vezuva še ni prenehalo. Po pobočjih se vane vedno nove množine lave, ki pa ne ogrožajo na podnožju ležečih naselbin.

Vzglede ministrov

Med mnogimi krepko poudarjenimi in jasno izraženimi mislimi dobro premišljene vladne deklaracije zasluži posebno pozornost programatična izjava, ki je izražena z besedami: »(Ministri) stopajo v vlado kot poedineci, a ne kot strankarski ljudje ali predstavniki kateresibodi plemenske, politične ali verske skupine. Ministri vodijo svoje resore... imajo vedno pred očmi, da mora biti zakon za vse enak ter da se morajo interesi posameznikov, pokrajin in plemen podvreči interesom celote.«

Na te besede je treba znova in znova opozarjati našo javnost, ker je upliv iz naših strankarskih časov še vedno tako velik, da nekateri teh besed še ne morejo v vsem njihovem obsegu doumeti. Velik del bivših strankarjev je še vedno vajen, da pri vsakem imenovanju najprej vpraša, kateri biviški stranki je pripadal novoimenovanec in šele potem se vpraša po njegovi kvalifikaciji in sposobnosti. To se izvaja s takšno doslednostjo, da bi nekateri hoteli imputirati celo ministrom, ko da oni ne razumejo prav politike 6. januarja in da so še vedno strankarji. Ti ljudje kar nočejo razumeti, da ni v sedanjih vladah nobenega zastopnika te ali one bivše stranke, te ali one pokrajine ali verske skupine, temveč da so v vladi samo jugoslovanski ministri, ki zastopajo interese vseh jugoslovanskih državljanov.

In ker tega nekateri bivši strankarji nočejo razumeti, zato smatrajo nekatere ministre za svoje, od katerih pričakujejo privilegije in predprave, dočim smatrajo nekatere za svoje nasprotnike, ki jim bodo gotovo sodili po krivici. Ker sami napačno pojmujejo dejanski položaj, hočejo ti samo spominu preteklih časov živeti ljudje s silo naprtiti tudi članom vlade napačno pojmovanje. Seveda brezuspešno, ker je sedaj zakon za vse enak in ker ni za nikogar nobene privilegije, nobenih predprav, pa tudi nobenega zapostavljanja. Naj je kdo tudi stokrat volil v prejšnjih časih tega ali onega ministra, vendar nima vsled tega prav nobene posebne pravice, temveč natančno toliko, ko oni, ki je nekaj volil nasprotno. S šestim januarjem je bil narejen križ čez vse te strankarske »zasluge« ali nasprotovanja in zakon je za vse enak, pa naj pride »klerikalec« pred »liberalnega« ali »liberala« pred »klerikalnega« ministra. Prav tako pa je vseeno, če pride Slovenec pred hrvaškega ali Hrvat pred srbskega ali hrvaškega ministra, ker danes imamo le jugoslovanske ministre, ki sodijo za vse enako, ki se ozirajo samo na to, kar predpisuje zakon.

To je ona velika misel, ki je poudarjena v vladni deklaraciji in to je oni veliki vzgled, ki so ga dali ministri vsej jugoslovanski javnosti, da tudi ta sledi njih vzgledu.

Kakor ministri ne vidijo več v jugoslovanskih državljanih bivših strankarjev, tako tudi državljan ne smejo videti v ministrih več bivših strankarjev. Zato tudi ni pričakovati od ministrov in drugih javnih funkcionarjev, da bodo delili pravico po bivših strankarskih metodah, ker so vsi takšni strankarski oziri danes nemogoči. To si naj zapomnijo vsi ljudje brez izjeme, ker stari časi se ne povrnejo več.

Ministri so pa s svojim, v resnici jugoslovanskim vzgledom pokazali vsem svojim bivšim pristašem pot, ki vodi iz bivšega prepirljivega strankarstva v ustvarjajoče jugoslovanstvo. Biti čisto vdan jugoslovanski misli, to pravi ta vzgled ministrov, in zato ob vsaki priliki delati le kot Jugoslovani in čisto pozabiti na bivše strankarske ozire. Ne se pri vsaki priliki spraševati, če je ta bil pristaš te ali one stranke, ker je to čisto brez važnosti in samo brezpomembna reminiscenca. To vprašanje pa je tudi napačno, ker pomeni vsako imenovanje, da je novoimenovanec v celoti in v podrobnosti sprejel jugoslovanski program in da bo tega pošteno in možko izvajal, pa naj je pripadal tej ali oni stranki.

Vzglede ministrov pravi, da se moramo vsi strankarsko absolutno demobilizirati in v celoti preiti na jugoslovanski program, ki je tako jasno povedan v vladni deklaraciji. Z vsemi silami služiti jugoslovanski misli, njej podrediti vse druge ozire in tako ustvariti eno narodno čustvovanje, to je glavna vsebina tega jugoslovanskega programa. V tem programu pa je bivše strankarstvo samo nezdružljiva ovira, zato proč z njo, kakor opominja vzgled ministrov.

Min. dr. Beneš na dopustu

Praga, 9. julija. AA. »Narodni Politika« pri naša vest, da bo minister zunanjih zadev doktor Beneš prebil na dopustu dva meseca.

Glavni cilj vlade - močna Jugoslavija

Patrijotične besede »Seljaškega glasu« povodom imenovanja banskih svetnikov

Zagreb, 9. julija. k. Današnji »Seljački Glas« navdušeno pozdravlja imenovanje banskih svetnikov in naglašja, da je to imenovanje kar najugodnejše odjeknilo v vseh naših krajih. Današnji režim pozna samo eno pot: enakopravnost, in samo eno sredstvo: zakonitost. Glavni cilj mu je močna

Jugoslavija. Zato poziva, da se zbere ves kmetijski narod. Ta navdušenost jasno kaže, da je kmetički narod razumel temeljne in glavne misli današnje vladavine, ki gre za konsolidacijo države, za ustvaritvijo možnosti napredka celega našega naroda.

Češkoslovaška in priznanje Sovjetov

Praški vladi se ne mudi — V. vidu so le trgov. pogajanja

Praga, 9. julija. AA. Povodom trditve nekkih listov, da v češkoslovaških krogih žele priznanja Sovjetske Unije, povdarjajo »Lidove novine«, da so te trditve v zvezi z morebitnimi trgovinskimi pogajanj, do katerih pa za zdaj še ni prišlo. Vse te vesti prihajajo iz Moskve, a če upoštevamo trditve Moskve, da bodo Sovjeti pristali na

sklenitev trgovinske pogodbe s Češkoslovaško samo v tem primeru, ako bodo hkrati tudi de iure priznani, pridemo do sklepa, da je Sovjetom v resnici za trgovske zveze s Češkoslovaško. Češkoslovaški se ne mudi. Ko bo vlada mislila, da je prišel ugodni trenutek za taka pogajanja, bo ministristvo zunanjih zadev storilo vse, kar je treba.

Zakon o verskem pouku v šolah

Beograd, 9. julija. I. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o spremeni in dopolnitvi zakona o ljudskih šolah.

S 1. členom tega novega zakona se izpremeni dosednji 43. člen o ljudskih šolah. Novi člen se glasi: Verski pouk je obvezen v vseh krajih kraljevine Jugoslavije. Verski pouk vršijo duhovniki, ki jih banom predlagajo verske oblasti. Duhovniki dobivajo za svoje delo nagrado. Verske oblasti so dolžne, da izdelajo načrt, katerega odobri ministristvo prosvete na predlog bana. V slučaju, da se ta načrt ne bo izdelal v določenem roku, bo ministristvo prosvete skupno z banom izdelalo potrebna navodila. V osnovnih šolah se morajo postaviti posebni verski učitelji in to na onih šolah, kjer je preko 20 učencev. Ministristvo prosvete ima pravico, da razreši verske učitelje njihovih dolžnosti, če njihovo delo ne bo odgovarjalo pedagoškemu predpisom, ali če njihovo nastopanje izven šole ne bo v skladu z učnimi principi. O teh odpustih bo ministristvo prosvete obveščalo verske oblasti. V nadaljnjih členih je rečeno, da se smatrajo za zastopnike katoliških verskih oblasti škofje, ki bodo imeli pravico v dobi šolskega leta nadzorovati pouk. Nadalje določa zakon, da smejo biti učenci izven šole člani verskih organizacij, da bodo začasni verski učitelji imenovani za stalne in drugo.

Brzjavke predsedniku vlade

Beograd, 9. julija. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je dobil te brzjavke:

Slovenjgradec. S kmetkega tabora v Slovenjgradu pošiljamo slovenski kmetje vdanostne pozdrave. — Načelnik kmetke podružnice, Slovenjgradec.

Ub. S skupščine loveev sreza tamnavskega hitimo, da vas vsi skupaj pozdravimo z željo, da živite še mnogo let in delate za napredek naše razširjene domovine. Zlatomir Sokić.

Jastrebarsko. Z glavne skupščine Privilegirane zemljiške zajednice Desinac Vrhoč tolačimo razpoloženje vseh pooblaščenec in vas pozdravljamo z željo, da še nadalje modro vodite pota te države v korist in dobro naroda in domovine. — Predsednik Novosel Stepan.

Kratek obisk Ljapčeva v Budimpešti

Budimpešta, 9. julija. AA. Danes dopoldne je dospel v Budimpešto predsednik bolgarske vlade g. Ljapčev s soprogo.

G. Ljapčev se je takoj odpeljal v bolgarsko poslanstvo, kjer je sprejel in pozdravil člane bolgarske kolonije v Budimpešti. Ob 11. uri je Ljapčeva sprejel državni guverner Horthy, ob 13. pa se je Ljapčev z avtomobilom odpeljal v parlament, kjer se je sestal z grofom Bethlenom. Predsednik madjarske vlade je ob 14. priredil bolgarskemu državljanu na čast svečano kosilo v predsedništvu vlade. Ob 20.30 je Ljapčev nadaljeval svojo pot v domovino in to z ladjo do Bačke Palanke, nato pa z vlakom do Sofije.

Težka rudarska nesreča v nemški južni Šleziji

Vratislava, 9. julija. d. Danes popoldne ob 16. se je v rovu »Venceslaus« pri Neurode-u zgodila težka rudarska nesreča, ki jo je povzročila eksplozija ogljenčeve kisline. Do 20. ure zvečer so spravili iz rova 20 mrtvih. Okrog 200 rudarjev je še zaprtih v rovu, kjer so v življenjski nevarnosti.

Dunaj, 9. julija. d. Po poslednjih vesteh je katastrofa v rudniku v bližini Neurodea zahtevala 67 človeških žrtv. 58 rudarjev je ranjenih, 58 pa jih še pogrešajo.

Dunajska vremenska napoved

Sedanje hladno vreme se ne bo bistveno spremenilo.

Narod zaupa kralju

Beograd, 9. julija. I. Ban Dravske banovine g. Radoslav Dunjić, ki je že nekaj dni na inspekcijskem potovanju po svoji banovini in po Šumadiji, je včeraj v Čačku sprejel novinarje, katerim je dal zanimive izjave, iz katerih posnemamo naslednje:

S položajem, kakršnega sem spoznal na svojem potovanju po Šumadiji, sem silno zadovoljen, ker sem se uveril, da naši kmetje ne žalujejo po bivšem strankarstvu, temveč da se brigajo za svoje opravke, v katerih je vsa njihova sreča. Narod, to morem ugotoviti, zaupa v svojega kralja in v svojo vlado in nikakor ne želi, da bi se kdaj povrnilo strankarstvo. Strankarstvo se tako kmalu ne bo povrnilo, verjetno, da še za 50 let ne.

Na vprašanje, kakšno vlogo bodo imeli banski sveti, je g. Dunjić odgovoril, da bodo ti sveti nekaki banovinski parlamenti, ki bodo s svojimi nasveti pomagali banu in mu v mnogem olajšali delo pri zadovoljevanju potreb naroda, ker bodo svetniki pač pravi zastopniki naroda in njegovih interesov.

Inozemski tisk in deklaracija naše vlade

Ljubljana, 9. julija. Zanimivo je, da je ves inozemski tisk in tudi italijanski pisal doslej docela mirno in trezno o poslednji deklaraciji vlade. Vsi tuji časopisi so ugotovili na podlagi te deklaracije, da so vse prejšnje vesti, ki so govorile o skorajšnjih spremembah našega režima, bile docela netočne. Edino bolgarski listi so objavili deklaracijo brez vsakih komentarjev in dementijev.

Napredovanje rektorja naše univerze

Beograd, 9. julija. I. Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz o napredovanju vseučiliškega profesorja, rektorja ljubljanske univerze dr. Alfreda Šerka.

Diplome se morajo nostrificirati

Beograd, 9. julija. I. Nj. Vel. kralj je na predlog prosvetnega ministra podpisal zakon o nostrifikaciji diplom, pridobljenih na inozemskih vseučiliščih. Vsakdo, ki je končal svoje študije v inozemstvu in želi, da dobi pri nas pravico do akademskega naziva, je dolžan, da svojo diplomeno nostrificira.

Nov načrt uradniškega zakona

Beograd, 9. julija. k. V ministristvu za pravosodje izdeluje posebna strokovna komisija nov načrt uradniškega zakona, ki mora biti do konca t. m. dovršen. Zbrana so vsa potrebna mnenja in gradivo, tako da bi ta zakon kolikor mogoče najbolje zadovoljil koristi uradništva. Na zakonu delajo strokovnjaki vseh ministristev.

Italijansko - jugoslovanska komisija

Šibenik, 9. julija. k. Včeraj se je mudila na »Karadjordjuc«, ki leži nasaden v morskii ožini Sukljači, mešana komisija, ki ugotavlja vzroke, iz katerih je prišlo do trčenja med parnikom »Morosini« in »Karadjordjuc«. V tej komisiji so zastopniki naše in italijanske vlade ter z obeh strani večje število izvedencev.

Češkoslovaško - madjarska pogajanja odgodena do jeseni

Praga, 9. julija. AA. Prvotno je bilo dogovorjeno, da se bodo madjarsko-češkoslovaška trgovinska pogajanja nadaljevala v začetku meseca julija t. l. Ker pa je bila na obeh straneh izražena želja, naj se čim več časa posveti podrobnemu proučevanju materiala, je bilo sklenjeno, da se bodo pogajanja nadaljevala v začetku jeseni.

»Grof Zeppelin« odplul na sever

Friedrichshafen, 9. julija. AA. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je odplul sredi na svoj veliki polet čez severno Evropo.

Dolžnost bolgarske vlade

Beograjska »Politika« objavlja že nekaj dni članke g. Cirila Karadžića iz Skoplja, ki je včasih bival v Zagrebu kot dijak in ki je bil v prejšnjih letih agent bolgarskega revolucionarnega odbora, zaradi česar so ga naše oblasti tudi obsodile. G. Karadžić, ki je bival tudi v Bolgariji in tam spoznal razmere v bolgarskem revolucionarnem odboru, se je vrnil v domovino in sedaj opisuje v »Politiki« svoje vtise in doživljanje v bolgarski javnosti in v revolucionarnem odboru.

Tudi v Bolgariji bi morala odkritja g. Cirila Karadžića o sredstvih in o delovanju makedonstvujočih izzvati senzacijo in ogorčenje in to v vseh tamkajšnjih družabnih slojih proti vsem onim, ki sramotijo bolgarsko ime v svetu. Potrebno bi bilo, da se začne v samih bolgarskih družabnih slojih akcija proti terorju, ki ga izvaja bolgarski revolucionarni odbor in njemu na čelu neznatno število zainteresiranih ljudi, katerih glavni namen je ta, da kalijo dobre in redne odnose med narodi na Balkanu. Mi z zanimanjem pričakujemo, kakšno reakcijo bodo izzvala v bolgarski javnosti ta odkritja. Priznavamo, da od tega zavisi ocena politične zrelosti bolgarske javnosti s strani civiliziranega sveta. Ni vseeno, če gre bolgarska javnost mimo teh dejstev, objavljenih v člankih g. Cirila Karadžića samo z mlačnimi in brezpomembnimi frazami in če se ne poglobi v probleme, ki jih člankar obravnava. Če bo bolgarska javnost celo s kakšno ironijo prešla preko teh člankov, tedaj bo to pomenilo, da je ona nezrela in da nima pravice voditi bolgarski narod ter da ne zna in noče zaceliti pred svetom te težke in globoke rane.

Bolgarska javnost ima pač mnogo razlogov, da se resno ustavi pri dejstvih, ki jih je opisal v svojih člankih g. Ciril Karadžić. On je z velikim razumevanjem proučil vse delovanje bolgarskega revolucionarnega odbora, pri čemer je pred vsem opazil, da so med izvršitelji tuje volje tudi ljudje z najnižjimi instinkti, od morilca do prostitutke, od kvartopirca do brezposelnega postopača. Ta svoja opazovanja je g. Karadžić javno objavil. Slika, ki nam jo prikazuje, je ta, da sestavljajo revolucionarni odbor predvsem ljudje, ki dajejo instrukcije, in masa siromakov, ki slepo sledi voditeljem, ki je neinformirana, ki mora končno vršiti naloge, ki ji jih narekujejo za majhen denar, ter se še povrhu paziti, da se ne vplete v kakšen proces, ki ga od časa do časa inscenirajo proti njej njeni lastni voditelji. Voditelji in njihovi prijatelji živijo dobro in lahkoživo zapravljajo denar, mnogo potujejo, siromaki »idealisti« pa se morajo »pobijati po svetu in hoditi bosic«. »Celo nekaj tisoč emigrantov, ki jih je mnogo manj, kakor pa bi jih hotel našeti bolgarski revolucionarni odbor, bolgarska vlada noče pustiti nazaj v domovino, kakor bi oni to hoteli.«

Ce izločimo vse drugo, kar je g. Ciril Karadžić objavil, je zelo zanimivo že samo na sebi dejstvo, da marsikatero diplomatično zastopništvo bolgarske kraljevine v inozemstvu vzdržuje tesne vezi s člani revolucionarnega odbora ter da celo ponareja potne liste njegovim agentom. Sam g. Ciril Karadžić je kot jugoslovanski državljan, rojen v Štipu in nastanjen v Zagrebu, dobil od bolgarskega poslanstva v Rimu redni potni list, z naznako, da je bolgarski državljan, ki živi v Sofiji. Dobil ga je po intervenciji nekega člana odbora brez vsakih formalnosti in brez vsakih dokumentov. Če bi nič drugega v zadevi g. Cirila Karadžića ne bilo toliko važno, da vzbudi zanimanje merodajnih bolgarskih činiteljev, tedaj bi moral to biti navedeni slučaj, saj zahtevajo mednarodni običaji, da Bolgarska javno pokaže svetu, ali se strinja s tem, da se v njenem imenu izdajajo ponarejeni potni listi podanikom tujih držav. Če Bolgarska te zadeve javno ne pojasni, si bo naprtila novo odgovornost, ker se v takih prilikah ne bodo mogli zboljšati njeni odnosi s sosedi.

Pomorski program Anglije

London, 9. julija. AA. Pri današnjem glasovanju v spodnji zbornici o znižanju graditve vojnih ladij na podlagi sklepov razorožitvene konference je ostala vlada le s 3 glasovi v večini. Rezultat glasovanja je znašal 278 proti 275. Vlada je dobila večino le na ta način, da so 4 liberalni poslanci glasovali z vlado proti izpreminjavalnemu predlogu poslanca Burgina. 12 liberalnih poslancev se je vzdržalo glasovanja, 25 liberalcev pa je glasovalo s konservativci proti vladnemu predlogu. Dasi je vlada dobila pri tem glasovanju le tako neznatno večino, vendar ne bodo nastale radi tega nobene politične posledence.

Oblaki kobilic v Dobrudži

Bukarešta, 9. julija. n. V Dobrudži so se pojavili prvi oblaki kobilic. Vlada je poslala tja polk vojske, da pomaga prebivalstvu v borbi proti tem škodljivcem.

Kopanje danes in nekdaj

Današnja moda zahteva, da se ljudje kar največ kopajo, solnijo in zračijo. Pravijo pa, da splošen klic po soncu, zraku in vodi ni samo modna zahteva, ampak da je to posledica znanstvenih izsledkov. A najsi bo to tako ali tako, dejstvo je neoporečno, da zahtevamo danes značajna in svetla stanovanja s kopalnicami, da se gibljemo kolikor mogoče na prostem in da se solnimo in kopamo.

Ni pa bilo vedno tako. Vemo pač, da je bilo kopanje pri starih narodih, zlasti pri Grkih in Rimljanih, silno razvito, torej prav pri narodih, ki so imeli največ razumevanja za nego telesa in za telesno lepoto. V Rimu stoji še danes ostanki ogromnih in z vsem razkošjem opremljenih kopalnic, ki so jih zgradili rimski cesarji in drugi mogotniki, da so si pridobili naklonjenost ljudstva.

Poznamo pa tudi čase, ko je veljalo kopanje in celo navadno umivanje za nedopustno in nedostojno in nemoralno. Odkod so se ti za naše današnje pojmovanje precej čudni nazor razvili, še ni pojasnjeno. Eni trdijo, da so se ljudje v srednjem veku odvrnili od kopanja, ker so bili mnenja, da so se razne nalezljive bolezni, ki so takrat prav pogosto divjale po Evropi, širile iz kopalnic. Popolnoma krivo to naziranje ni, ker tudi mi pazimo, da se zlasti v skupnih, zaprtih kopalnicah voda pogosto menja, da preprečimo nevarnost okužbe. Zato so začeli takrat javne kopalnice, brez kakoršnih ni bilo skoro nobeno mesto, kar po vrsti zapirati. Polagoma pa so se uveljavili tudi tedanji moralni nazori, ki kopanju na prostem niso bili posebno naklonjeni. Naposled pa so nastopili celo nekateri zdravniki proti kopanju, trdeč, da so oni sami ostali vse svoje življenje zdravi, čeprav se niso nikdar kopali.

Končno pa so nastopile proti kopanju tudi oblasti, ki so prepovedale odraslim in otrokom kopati se na prostem.

Najmanj so se kopali in umivali ljudje v 17. in 18. stoletju. Celo »solniti« francoski kralj Ludvik XIV., ki je živel od l. 1638. do l. 1715., se je ponašal s tem, da se ni nikoli kopal. V njegovem krasnem dvoru v Versailles-u ni bilo nobene kopalnice in česar ni bilo na dvoru najsičajnejšega tedanjega kralja, katerega so vsi večji in manjši knezi posnemali, tega seveda na manjših dvorih tudi ni bilo. Po dvorskih navadah in manirih pa se je ravnalo tudi premožno meščanstvo. Vse dvorsko osebje, moškega in ženskega spola, je bilo ravno tako neumito kakor kralj sam. Če ogledujemo danes slike bogato in razkošno oblečenih tedanjih dvorjanov in dvorjank, moramo tudi vedeti, da se ti ljudje niso nikdar umivali, niti po obrazu in po rokah, ampak so svojo lepoto ustvarjali le z raznimi mazili. Zjutraj, ko je tedanja gospoda vstajala, so prišli k njim strežaji in strežajke s suhim brisačami, s katerimi so jim odgnili kožo, potem so jih pa mazali z raznimi dešečimi olji in drugimi lepotili, da so preganjali neprijeten vonj kože.

Zgodovina pozna celo kraljice, ki so se bahale, da niso nikdar pomočile svojih rok v vodo. Živeli so pa tudi ljudje, ki so se hvalili, da ni nanje nikdar padla kaplja dežja, ker so se bal, da jim ne bi voda prišla do kože.

Vse tiste znane lepote, kar jih pozna zgodovina francoskega dvorskega življenja in ki jih slavi kot »lepote«, se niso nikdar umile.

Šele na Angleškem so prišli počasi do spoznanja, da je kopanje za zdravje zelo koristno in iz Anglije se je kopanje zopet razširilo in uveljavilo po vsi Evropi.

Tudi v naši deželi je kopanje še precej nerazvito, čeprav stari pomisleki proti kopanju vedno bolj padajo, in bo treba še mnogo telesno-vzgojnega dela, predno bodo zavladali tudi v življenju naših priprostitih ljudi solnce, voda in zrak.

zaviti nekdanji stari avstrijski bankovci, zadaj v velikih, ognjevarnih blagajnah pa so nakupičeni še večji zakladi papirja za izplačevanje upnikov stare države. Denar vsak dan preštejejo, vsak dan naredijo blagajniški zaključek, vsak dan špičijo svinčnike. In tu sem videl, kar nisem nikdar verjel: star gospod je prejel 25 rdečih dvo-kronskih bankovcev in jih je skrbno shranil v svojo listnico.

To je današnjega pol groša (avstrijskega). Pri naslednjem izplačevanju bo dobil še drugo polovico.

Kriminaliteta na Dunaju

Dunajsko policijsko ravnanje izdaja vsako leto svoj »letopis zveznega policijskega ravnanja«, kjer objavlja obširen statističen material o svojem vsakoletnem delovanju. Po tem letopisu se je kriminaliteta na Dunaju tudi l. 1929. znatno dvignila, kajti število zločincev, kjer je morala policija poseči vmes, je naraslo za 5 odstotkov, število prestopkov pa se je dvignilo za 12 in pol odstotka. V 82 odstotkov preiskovanih slučajev se je policiji posrečilo krivce izslediti in jih izročiti sodišču. Leta 1927. je bilo dunajski policiji prijavi- lenih 20.376 zločinov in 33.551 prestopkov, l. 1928. pa 18.686 zločinov in 36.819 prestopkov a l. 1929. so se te številke dvignile na 19.594 zločinov in na 41.655 prestopkov. Med zločini je bilo največ ubojev, vlovov in goljufij. Posebno raste število umorov. Leta 1925. je zabeležila policijska kronika le 65 umorov, l. 1929. pa že 111. Ropov izkazuje poročilo nekaj manj kakor prejšnja leta.

Leta 1929. je bilo policiji prijavi- leno, da je »izginilo« 7151 oseb. Policija pa je poizvedela za nova bivališča velike večine »izginulih« oseb, kajti le 146 jih je res »izginilo«. Samomorov je bilo na Dunaju leta 1929. ravno 1000 (leto prej 930). Med samomorilci jih je bilo 35 mladoletnikov. Število samomorov stalno narašča. Največ se morijo ljudje zaradi revščine, posebno zaradi brezposelnosti, potem zaradi nesrečne ljubezni in zaradi bolezni. Največ se more služkinje (629 v l. 1929.).

Oddelek za preganjanje trgovcev z dekleti in za pobijanje spolnih bolezni je imel opravka s 3470 osebami ženskega spola. Od prijetih žensk jih je bilo 706 bolnih, ki so jih izročili v bolnišnice. Posebno pozornost je ta oddelek posvečal »salonom za masažo«, ker se pod to krinko posebno rada skriva nemoralnost. V evidenci je imel ta oddelek tudi časopisne oglase, kjer ponujajo ženskam službe v inozemstvu. Policija je intervenirala v 303 slučajih, toda pozitivno dokazanega slučajev trgovine z dekleti tudi letos ni bilo. Pod policijskim nadzorstvom je stalo l. 1929. 826 žensk, od katerih je bilo 8 starih po 20 let, 3 po 21, 56 je bilo starih 22 do 25 let, 180 je bilo starih 26 do 30 let, 351 jih je bilo starih po 31 do 40 let, 170 po 41 do 50 let, 58 jih je bilo starih nad 50 let, najstarejša pa ima 66 let.

Zaradi pijanosti je bilo kaznovanih 14.000 oseb, med temi 986 žensk. Največ pijancev je bilo med dninarji (3299) in med vozniki (295 šoferjev, 146 železničarjev in 73 spre-

vodnikov cestne železnice). Studentov je bilo zaradi pijanosti in kaljenja nočnega miru obsojenih 107.

Število društev za izseljevanje je na Dunaju zelo padlo. Leta 1929. je bilo le še 7 takih društev, ki pa niso razvijala skoro nobene delavnosti.

Al Capone - poglavar ameriških zločincev

O Al Caponu govore danes v Ameriki mnogo več kakor o predsedniku Hooverju, Lindbergu, Byrdu ali Kingsfordu Smithu, ki se baš sedaj pripravlja na let v Evropo preko oceana. To je tudi precej razumljivo, ker dajejo predsednik in pa letalci občinstvu le malokdaj priložnost, da o njih govorijo, dočim objavljajo ameriški listi o Al Caponu in o njegovi zločinski tolpi skoraj vsak dan kakšno zanimivo novico ali pa celo senzacijo. Enkrat so n. pr. poročali, da je poglavar ameriških banditov povabil občinske svetovalce v znanem morskem kopalšču Miami na Floridi na neko veliko svečanost, drugič je priredil neko svečanost v svoji vili za šolsko mladino, potem je zopet dal ukrasti nekemu preiskovalnemu sodniku neke akte, ki so se tikali njega itd. Vsi dosedanja poskusi, da se Caponea onemogoči zakonitem potem, so ostali doslej brezuspešni in vse ameriške oblasti so si jedine v tem, da je Al Capone vodja neke velike tihotapske tolpe, ki je osebno odgovoren za veliko število ubojev in ropov, toda dokazati mu doslej niso mogli še nič.

Te dni je Al Capone zopet dokazal, kaj zna. V Čikagi, svetovnoznanim gnezdu roparjev, je vlada trenutno nekoliko ostreje nastopila proti tihotapcem alkohola in je velike množine alkohola tudi zaplenila, tako da je začelo v mestu primanjkovati alkoholnih pijač. Te lepe priložnosti za dober zaslužek Al Capone ni hotel zamuditi in je ukazal svojim ljudem, naj na določen dan spravijo čim več alkohola v Čikago. Njegova tolpa je res pričela spravljati alkohol v Čikago od vseh strani. Za tihotapstvo pa so izvedele tudi oblasti, ki so ves alkohol zaplenile in ga shranile v tajnem državnem skladišču. A tudi Al Capone je zvedel od svojih ljudi, kje se nahaja zaplenjeni alkohol, in je sklenil, polastiti se dragocenega zaklada za vsako ceno.

Zgodaj zjutraj se je pripeljalo 15 težko oboroženih banditov do skladišča, kjer je bil shranjen alkohol. Štirje banditi so odšli v skladišče do stražnika, ki je mislil, da ima opraviti z vladnimi organi. Spregovorili so z njim nekaj besed, nenadoma pa so ga pograbili in zvezali. Na to so pa začeli zaplenjeni alkohol tovoriti na svoje automobile. Po triurnem delu so se odpeljali neznano kam. En uro kasneje so pa prišli pravi delavci v skladišče, ki so našli staršnika zvezanega in ki jim je povedal, kako je bilo. Oblast sedaj bandite zasleduje, a brez uspeha.

»Petter-Killer« — naj-novejši strah New-Yorka

Iz New-yorka poročajo, da ima sedaj tudi Newyork svojega »düsseldorfskega morilca«, ki je strah in trepet celega mesta in okolice. Posebno gosto naseljeni del mesta »Long-island« se trese pred tem neznanim človekom, ki se zna zelo spretno izmikati velikemu številu uniformirane in civilne policije. Predrznost je v dveh pismih javil pristojni oblasti, da bo pomoril še 7 oseb, ki so se baje težko pregrešile proti neki veliki, a oblastem docela neznani mednarodni zvezi in ki so zaradi tega zapadle smrti. On, morilec, pa je bil izbran in določen, da obsodbo izvrši, in zato je prišel v ta kraj iz daljne dežele. V svojih pismih se poslužuje neznani zločinec tudi raznih »tajnih« znakov, podpisuje se pa skrivnostno s »3—X«. Nekateri domnevajo, da je ta človek blaznež, ki je pobegnil iz kakšne norišnice, verjetneje pa je, da je to človek z bohotno razvito fantazijo. Dekleta, ki so ga po noči videle in slišale, pravijo, da govori dobro angleško, ampak s tujim naglasom. Njegova pisma dokazujejo, da je izobražen. Okolnosti pa, v kakoršnih izvršuje svoje zločine in ki vzbujajo v njem brez dvoma perversne občutke, so mu prinašale priimek »Petter-Killer«. Ta beseda iz krajevne new-yorškega narečja se ne da prestaviti popolnoma po smislu. V Newyorku se namreč mladi ljudje, fantje in dekleta, navadno vozijo zvečer z avtomobili v zeleno okolico, tam pa se ustavljajo, kjer jim najbolj prija. Sredi najlepše zabave pa se pojavi pred parom neznani mož in nastavi mlademu zaljublencu revolver na čelo. Tako je zločinec ubil že dva new-yorška fanta. Prestrašena dekleta so v obeh slučajih gledala, kako so se njihovi fantje zgrudili mrtvi na tla, njih pa se ni zločinec niti dotaknil, ampak jih je še celo vljudno spremljal do bližnje avtobusne postaje. Ko se je za te zločine zvedelo, je poslala policija takoj močne oddelke varnostne straže v new-yorško okolico, takrat pa je zločinec zopet pisal policiji, da je vse to nepotre-

no, ker je že dobil v roke papirje od oseb, katere je iskal, in zato ne bo več nikogar umoril. Njegovo »poslanstvo« je končano, on sam pa že leti s svojim letalom v neko daljno deželo. V pismu tudi namiguje, da je bil nekdaj častnik v nemški armadi, sedaj pa da je v ruski službi.

Po 31 letih spregledal

V Newyorku živi neki gospod B. Fish, kateremu se je leta 1899. pripetila težka nesreča. Bil je baš na ženitovanjskem potovanju, ko mu je padel na glavo z visoke strehe kos opeke. Udarci ali pa strah je imel za posledico, da je Fish na mestu oslepel. Za svoje ozdravljenje je storil vse, kar je mogel, in je potrošil za zdravnike in za ležanje nad 50.000 dolarjev, toda tudi najboljši specialisti mu niso mogli pomagati. Ko je Fish uvidel, da so vsi poskusi, pridobiti si svoj vid nazaj, brezuspešni, se je udal v svojo usodo s filozofičnim mirom. Kljub svoji slepoti pa je ustanovil trgovsko šolo, ki je odlično uspevala. Fish je bil vedno vesel in dobre volje. Ko pa mu je pretekli ponedeljek zvečer žena zopet prebirala časopise, se je zgodil čudež. Fish je nenadoma vzkliknil: Jaz zopet vidim! Odkar je bil ob vid, je preteklo 30 let.

Fisha so obiskali številni časnikarji, da ga izprašajo, kako se počuti sedaj. Fish je odgovoril, da se mu zdi, kakor da je prišel drugič na svet. »Pa ste sedaj srečni?« — so ga vprašali. »Mogoče bom kasneje še bolj srečen«, — je odgovoril Fish, »sedaj sem le silno iznenađen. Ta svet je za mene popolnoma nov. Ko mi je žena pokazala avtomobile, ki drve po ulicah, sem se kar prestrašil, kot majhen otrok. Vse je drugače kakor sem si predstavljal. Mislim sem n. pr., da se oblažijo žene še danes tako kakor pred 30 leti, to je, da nosijo dolge halje. Sedaj pa vidim, kako se je vse to izpremenilo. Moški so bili nekdaj brkati in bradati, danes pa so vsi obriti, kar je njihove obraze popolnoma izpremenilo. Najbolj čudno pa se mi zdi, ko se sestane s prijatelji, ki jih nisem še poznal, predno sem oslepel. Če si hočem sedaj napraviti pravilno sliko o njih, kakor jih gledam, si moram jasno predstavljati njihov glas, po katerem sem jih poznal doslej. Edino, kar se mi izpremenilo od takrat, so cvetlice.«

Dviganje vojne ladje »Rostislav«.

Ekspedicija podvodnih del se je lotila dviganja »Rostislava«, ki ga je potopila bela armada leta 1921. pri vходу v preliv. Ladjo so pod vodo razstrelili in dviguje po kosih.

Po dvigu »Rostislava« bo ekspedicija začela dvigati poplajene parnike ob obrežju Belega morja in Ledenege oceana, kjer so zlasti med državljansko vojno potonila ogromna bogastva. Ker je ekspedicija opremljena z modernimi stroji, tečejo dela uspešno.

Največji dijaški dom na svetu.

Največji dijaški dom na svetu so odkrili l. t. m. v Varšavi. Stroški za to veliko zgradbo so znašali okoli 70 milijonov dinarjev. Dom obstoji iz treh poslopij. V domu se nahaja velika knjižnica, dvorana za predavanja, telovadnica, zdravniški ambulatorij in kopalnice s 26 metrov dolgim in 6 metrov širokim bazenom. Sob za dijaška stanovanja pa je 1033. V celi zgradbi stanuje nad 1600 oseb.

Tvrdba Ba'a v Jugoslaviji.

Znana tvornica obuvala Bata namerava odpreti v Jugoslaviji še 40 svojih prodajal. Kakor so časopisi poročali, pa namerava Bata zgraditi v naši državi tudi svojo tvornico, samo mesto še ni določeno, kje bo tvornica stala, ali v Karlovcu, ali v Apatinu, ali v Zagrebu ali na Visokem pri Sarajevu. O tem bo sklepalo podjetje 8. t. m. na seji svojega upravnega sveta.

Sežigajte odpadke in smeti!

Udruženje za snažnost cest v Manchesteru je priredilo poseben propagandni teden, da bi vzbudilo pri gospodinjah zanimanje za sežiganje smeti. Pobiranje in odvažanje smeti in odpadkov stane davkoplačevalce na leto skoraj 200.000 funtov, ker morajo na teden izprazniti po 196.000 zabojev smeti v vozove in jih odpeljati. Povprečno drži vsak zaboj po 20 kil smeti. Če bi se pa gospodinje dale pregovoriti, da bi več smeti in odpadkov sežigale, zlasti kosti in ostanke zelenjave, bi se teža smeti pri zaboju znižala na teden najmanj za 1 kilogram, kar bi bilo zelo koristno iz zdravstvenih ozirov, teža odpadkov, ki jih je treba odvažati, bi se pa znižala za 100.000 ton na leto, kar bi pomenilo za davkoplačevalce znaten prihranek.

Kanal Kama-Pečora.

V območju obeh rek pregleduje te dni posebna komisija pripravljala dela, da sklene, kdaj naj se prične z glavnimi deli. V prvi vrsti se bo gradilo kolvinski jez z hidro-električno centralo na 60 tisoč kilovatov. Spoj obeh rek s kanalom bo omogočil kolonizacijo pečorskega ozemlja in napraviti velikanski vodni rezervoar, ki bo uravnaval globine v rekah Kolva, Višera in Vrnja Kama do Permi. Gradba kanala je preračunana na 4 leta in bo stala 60 do 75 milijonov rubljev. V komisiji sodelujejo zastopniki ameriških firm, nemški inženjer Wesemann, geolog Čarnov in cela vrsta učenjakov.

Izvoz medu na Nizozemsko

V malo državah je slaščičarska obrt tako razvita, kakor je na Nizozemskem. Ta država poseduje 16 velikih tvornic za izdelovanje raznih slaščic s kapitalom 4 milijonov goldinarjev (88 milijonov Din), poleg tega se nahaja v vsakem mestu cela vrsta manjših obrti, ki predelavajo med. Domača produkcija medu ne zadostuje za pokritje te velike potrebe, zato se mora med uvažati. Uvoz zadnjih petih let je iznosil preko 3600 ton v vrednosti 1,4 milijonov goldinarjev letno. Sledeča razpredelnica nam predstavlja razvoj uvoza medu na Nizozemsko:

	ton	vrednost v fl.
1924.	3.650	1.613.120
1925.	3.434	1.510.013
1926.	3.607	1.296.217
1927.	3.753	1.295.844
1928.	3.399	1.162.000
1929.	3.788	1.358.000

V kolikor se tiče zaštite domače proizvodnje, je stopil 1. januarja 1930. v veljavo zakon o zaštiti domačega pridelka in sicer se mora od tedaj označiti med domačega pridelka s posebnimi znaki. Nizozemski čebelarji so namreč mišljenja, da bodo domači industriji raznih slaščic dajali prednost domačemu medu in se bo radi tega ves domači pridelak lahko uporabil v teh industrijah. Medtem pa ne morejo industriji medenih slaščic nuditi posebne prednosti domačemu medu, ker ni zadosti fin. Čebelarji namreč primanjkuje dobra paša, pa radi tega proizvajajo zaostajajo za ostalimi drugimi državami, kjer najdejo čebelo dobro hrano radi ugodnejšega podnebja in raznovrstnosti hrane. Kot uvozne države prihajajo v poštev: Kuba, Francija, Severna Amerika, Kanada, Čile in Letonija. V zadnjih petih letih so največ uvozile Kuba in Francija, manj pa ostale navedene države.

Cene so se leta 1929. kretale za uvoženi »beli« med, kakor ga Nizozemci zovejo, za 100 kg med 49 in 52 fl. Ta med se je uporabil za neposredno potrošnjo. Žitni med se je plačeval za 100 kilogramov z 60 do 66 fl. Uvozne države, kakor Kuba, Mehika, Kalifornija in Čile, so imele v

letu 1929. manjšo produkcijo. Razven tega je blago iz teh krajev prišlo pozno na trg, pa so za to cene bile prilično visoke. Vključ slabši proizvodnji je uvoz na Nizozemsko porastel od 3,4 milijonov kg v letu 1928. na 3,8 milijone kg leta 1929.

Kanada, Letonija in Francija so uvažale temni ajdov med. Letonija je ta med uvozila sama iz Ukrajine in Sibirije, medtem ko so druge uvozne države prihajale na tržišča z belim medom, ki se uporablja pri izdelovanju raznih slaščic. Med, katerega je Nizozemska uvozila iz Kalifornije in Havajskih otokov, se uporablja kot jestvina za zajutrek s kruhom, obloženim s šunko. Ta med nazivljejo Nizozemci »boterhamenhoning«. Uvoženi med iz Nemčije preko Hamburga in Bremena ni nemškega izvora. Najbrže je to med iz raznih prekomorskih uvoznih držav, ker uvažajo Nemčija sama med in pokriva svoje potrebe večinoma na amsterdamskem tržišču, čeprav je v zaščito svoje lastne produkcije uvedla carino 65 RM za 100 kg brutto, kar znaša okoli 74— RM za 100 kg netto.

Po poročilih iz raznih let o uvozu medu bi bilo potrebno, da naši izvozniki pazno zasledujejo tamošnja tržišča. V to svrhu bi služil stalen zastopnik, ki bi obveščal izvoznike v času, kadar niso druge uvozne zemlje s svojimi proizvodi pravočasno na tržišču ali ako njihova produkcija ni zadostna za obkrbo nizozemskega tržišča. Na ta način so mnoge druge države plasirale svoje proizvode in vpostavile stalne zveze z uvozniki. Seveda so nekatere države že tako dobro uvedene, da se drugi proizvodi iste kakovosti in iste cene težko uveljavijo, radi tega je treba pač skrbno motriti tamkajšnje potrebe.

Carina na med znaša 4 fl. za 100 kg, ako se uvažajo pakirani v težini nad 1200 gramov. Med, ki je pakiran v težini do 1200 gramov, se carini z 8% naznačene vrednosti več 22-50 fl. za vsake 100 kg. Za uvoz medu na Nizozemsko niso potrebni nikakoli dokumenti ali posebna spričevala.

zelenjaštva je v finančnem oziru vsestransko zadovoljila.

Sanacija hrvatskih kmetijskih zadrug. Hrvatski zadrugi savez je prejel od vlade Din 5-25 milij. v svrhu sanacije. Od te vsote sta se vporabila 2 milijona za izbris dolga pri priv. Agrarni banki. Ostala vsota pa se je savezu izplačala. S tem je ta največja hrvatska zadruga institucija povsem sanirana in ni zaprek za ugodno združeno razvijanje Savske banovine.

Konferenca gospodarskih korporacij v Zagrebu. Na inicijativo zagrebške zbornice za trgovino in industrijo se bo v prihodnjih dneh v Zagrebu vršila konferenca gospodarskih korporacij iz vse države. Na tej konferenci bo pretreseno vprašanje železniških tarifov, sklenjenih med Grčijo in našo državo, to pa radi tega, ker so po mnenju naših gospodarstvenikov ti tarifi previsoki in ker onemogočujejo ugoden železniški promet.

Priprave za jesensko izvozno kampanjo. Na podlagi dobljenih informacij pripravljajo promet. min. še sedaj vse potrebno, da uspešim boljše letošnja jesenska izvozna kampanja. Pripravljeno je že potrebno število vagonov za prevoz in izvoz sezonskih poljedelskih pridelkov. Dosedanje malo število vovov in njih tehnično pomanjkljiva notranja oprema sta pomenjala za naš izvozni promet doslej velik nedostatek. V letošnji jesenski sezoni bo ta nedostatek odpravljen. Vagoni, v katerih se je do sedaj prevažalo žito, sadje in zelenjava, so bili brez potrebne ventilacije, tako da je visoka temperatura znatno škodila našim proizvodom, poslanim v inozemstvo. Notranja oprema vovov tudi ni odgovarjala zahtevam naših izvoznih izdelkov, ker se je do sedaj tovorilo v vovove blago na tak način, da se je moralo medpotoma pokvariti. Novi vagoni, ki jih prometno ministrstvo v velikem številu stavi na razpolago za letošnje izvozno kampanjo, nimajo več teh nedostatkov. Vovovi so preskrbljeni s potrebno ventilacijo in popolnoma novo notranjo opremo, tako da bodo tudi občutljivejši izvozni predmeti brez škode vzdržali prevoz.

Kredit PAB. Na poslednji seji izvršilnega odbora Privilegirane agrarne banke so bili odobreni naslednji krediti: 218 hipotekarnih kreditov v znesku 7,728.000 Din, 1507 združinskih kreditov v znesku 58.000 Din. Skupno znašajo ti krediti 13,087.117 Din.

Ponovno opuštanje žilskih solitrskih interesov s strani jugoslovanskih industrijcev. Z Antafogasta poročajo, da je naš veleindustrijalec Jakob Sabioncello po zgledu G. Baburizze prodal vse svoje solitrške interese v Čile družbi Anglo-Chilean Nitrate. G. Sabioncello je nadzoroval preko 34 solitrskih podjetij, ki so zaposlovala do 10.000 delavstva. G. Sabioncello je odpoval v Pariz.

Lokomotive na račun reparacij. Prometno ministrstvo je prejelo obvestilo nemške vlade, da je bilo za račun letošnje kvote našega reparacijskega računa odposlanih 60 velikih modernih lokomotiv ter 15 lokomotiv za ozkotirne proge. Poleg tega je bilo za isti račun odpremljenih večje število tovornih vagonov.

Naš izvoz prašičev v Francijo. Na podlagi dogovora med našo državo in Francijo, o čemur smo svojetasno že poročali, je bilo odpremljenih v zadnjih treh tednih 45 vagonov naših prašičev v Bordeaux.

Vojskovodja žitne bitke, kandidat za Noblovo nagrado. Ameriški gospodarski pisatelj Poultney Biglow predlaga v daljšem članku new-yorške »Herald Tribune«, naj bi se letošnja Noblova nagrada podelila Mussoliniju kot priznanje za njegovo uspešno agrarno politiko, ki naj bi

Svetovna konferenca srebra. Za mesec november je sklicana svetovna konferenca srebra, pri kateri bodo udeležene vse večje države, ki se ukvarjajo s produkcijo in predelavo svetovne kovine. Indijska vlada je izjavila pripravljenost držati se vseh določil, ki jih bo konferenca odobrila. Vidne zaloge srebrne kovine v Indiji so trenutno znatno večje, kakor znaša skupna letna produkcija vsega sveta. Na konferenci se bo predvsem stremelo za tem, da se v Mehiki vpostavi posebno kontrolno institucijo za nadzorstvo svetovnih tržišč.

Zamenjava bolgarskega aluminijastega drobiža. Bolgarski aluminijasti denar po 1 in 2 leva, ki je v prometu od leta 1923, preneha veljati. Rok za izmenjavo poteče 31. marca 1931. Oni, ki imajo ta denar in ki ne žive na Bolgarskem, ga lahko pošljejo naravnost bolgarski Narodni banki po pošti.

Dobave.

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. julija t. l. ponudbe glede dobave 30.000 komadov zidne opeke, raznih nosilcev, pasnic, železa, zakovic, matic, vijakov, verig, lesa ter glede oddaje pleskanja mostu čez Dravo; do 18. julija t. l. pa glede dobave raznih barv, svinčenega minija, lanenega firneža in sikativu. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 300 kg ječmenove kaše, 1000 kg ječmenove kave in 300 kg papirnatih vrečic; do 28. julija t. l. glede dobave 1000 m kablja v gumijasti cevi in 9 komadov različnih baterij. — Direkcija državnega rudnika Kreska sprejema do 25. julija t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala za transformator ter glede dobave števec, voltmetrov in ampermetrov. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 28. julija t. l. ponudbe glede dobave gaterja. — Dne 26. t. l. se bo vršila pri Upravi policije v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg ovs. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 25. julija t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave telegrafsko-telefonskih aparatov in materiala. — (Oglasi se na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Borzna poročila

dne 9. julija 1930.

Devizna poročila.

Ljubljana, 9. jul. Amsterdam 22-695, Berlin 13-445-13-475, Bruselj 7-8771, Budimpešta 9-885, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 7-9544-7-9844, London 274-14-174-94, Newyork 56-315, Pariz 221-95, Praga 167-40, Trst 294-57-296-57.

Zagreb, 9. jul. Amsterdam 22-695 bl., Dunaj 795-44-798-44, Berlin 13-445-13-475, Bruselj 787-71 bl., Budimpešta 988-50 bl., Milan 294-388 do 296-388, London 274-14-274-94, Newyork ček 56-215-56-415, Pariz 220-95-222-95, Praga 167 do 167-80, Zürich 1094-40-1097-40.

Beograd, 9. julija. Berlin 13-4450-13-4750, Dunaj 795-44-798-44, Budimpešta 987-990, Curih 1094-40-1097-40, London 247-14-274-94, Newyork 56-2150-56-4750, Pariz 220-95-222-95, Praga 167-167-80.

Curih, 9. jul. Beograd 9-125, Pariz 20-255, London 25-05125, Newyork 514-825, Bruselj 71-95, Milan 26-96, Madrid 60-25, Amsterdam 207-05, Berlin 122-79, Dunaj 72-705, Sofija 3-74, Praga 15-27, Varšava 57-75, Budimpešta 90-20, Atene 6-68, Carigrad 2-44, Bukarešta 3-06.

Dunaj, 9. julija. Berlin 168-93, Amsterdam 284-78, Kopenhagen 189-70, Stockholm 190-15, Newyork 708-10, London 34-4487, Pariz 27-845, Bruselj 98-90, Praga 21-01, Beograd 12-55, Budimpešta 123-91, Bukarešta 4-21, Varšava 79-33, Sofija 5-1325, Milan 37-0850, Curih 137-51.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 9. jul. Drž. papirji: 7% inv. pos. 86-87, voj. škoda ar. 432-50-433 (433), kasa 432-50-433, julij, nov. 433 bl., dec. 432-50-433 (433), 4% agr. obv. 53-50 d., 7% Bler pos. 84-375 do 84-725, 8% Bler pos. 95-95-50, 7% pos. hip. 83-875-84-125. — Banke: Hrvatska 50 denar, Prastediona 900-910, Udružena 192-25-192-50, Ljublj. kred. 122 d., Medunarodna 63 d., Narodna banka 8200 d. — Industrije: Sečera-na Osijek 331-340, Trboveljska 406-414, Slavonija 200 d., Vevče 126 d.

Beograd, 9. julija. 7% invest. pos. 89, 4% agrarne obveznice 55-50-56, 7% pos. hipot. b. 85-50-86, 7% Bler 86, Narodna b. 8270, Založna banka 530-580, Vojna škoda 440-448.

Dunaj, 9. julija. Bankverein 18, Kreditni zavod 47-50, Dunav-Sava-Adria 12-49, Prioritete 92-65, Trbovlje 50-10, Leykam 4-50.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu. Newyork, 9. julija. n. 8% Blerovo posojilo 93-5-94-5, 7% Bler 83-5-84-5, 7% posojilo drž. Hipot. banke 83-5-84.

London, 9. julija. n. 7% Bler 84-84-375.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca nespremenjena čvrsta, zaključenih je bilo 7 vagonov pšenice.

Novi Sad, 9. jul. Pšenica nova: baška 78 kilogramov 165-50-167-50, gornjebaška 78 kg 170-175, gornjebanatska 78 kg 162-50-167-50, sremska 78 kg 160-165. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 71 vagonov, koruza 28 vagonov, moka 8 vagonov, otrobi 11 vagonov. Tendence stalna.

Budimpešta, 9. jul. Tendence mirna, promet živahen. Pšenica: okt. 18-84-19-02 (18-84 do 18-85). Rž: okt. 12-05-12-50 (12-19-19-20). K. o. ruza: jul. 15-17-17-32 (15-31-15-32), avgust 15-14-15-35 (15-32-15-34), trs. 18-13-18-05 (13-05-13-10), avg. 13-15-13-35 (13-20-13-25).

Ljubljansko lesno tržišče. Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 9 vagonov hrastovih tramov, 3 vagoni neobrob. plohov, 1 vagon orehovih plohov, 1 vagon hrastovih podnic.

Sport

Ljubljana 9. julija.

Naša državna reprezentanca, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu v Montevideu je prispela na cilj. Dolgo in naporno je bilo potovanje. 19. junija je ekipa odpotovala iz Beograda ter je preko Avstrije in Švice dospela v Marseille 20. junija. Tu se je ekspedicijska vkrkala na luksuzni parnik »Florida«, pravega ocean-skega orjaka s 14.000 tonami, dolgim 148 m in širokim 18,5 m. Naslednjega dne je parnik zapustil pristanišče in je pristal v Barceloni. Naši igralci so si ogledali mesto, posebno jih je zanimala svetovna razstava. »Florida« se je ustavila šele na Kanarskih otokih in je nato usmerila pot preko oceana proti Rio de Janeiru. Dolgotrajno potovanje po morju so igralci izbrabili in so vsak dan absolvirali na ladji kondicijski trening. Novi svet so zagledali zjutraj 5. t. m. Po dvodnemnem odmoru v Rio de Janeiru je »Florida« prispela v terek na cilj v Montevideo. Tu so bile zbrane že vse reprezentance, ki bodo tekmovala za svetovno prvenstvo, ki se prične 13. t. m. Dnevno se bodo odigrale 3 do 4 tekme. Južnoameriški časopisi se obširno bavijo s prvenstvom in dajejo največ izlogov Uruguaju in Argentini. Od evropskih udeležencev smatrajo kot najmočnejše moštvo Francije. Jugoslavijo primerjajo po moči z Češkoslovaško in pravijo, da smo v zadnjem času zelo napredovali. V splošnem pa Evropejcem ne dajejo nikakih šans.

Hašk zahteva preložitve tekme s Slavijo in se je tozadevno obrnil na savez. Kot vzrok navaja, da je večina njegovih igralcev blesirana in da nima polnovrednega nadomestila. Hašk zahteva, da se preloži tekma do septembra in meni, da bo na to pristala tudi Slavija, za katero pač ne bi bilo sportno, ako bi se plasirala v državno prvenstvo z zmago nad okrnjenim moštvom Haška. Radovedni smo na stališče Slavije, katerega se bo moral držati tudi JNS, ker pač ne more iti preko določene razpisa.

Podsavsko prvenstvo v plavanju sta razpisala Ljubljanski in Zagrebški plivaški podsavez, prvi v dneh 25., 26. in 27. t. m. v kopališču Ilirije, drugi pa 19. in 20. t. m. na Korani v Karlovcu.

Sodniki za nedeljsko prvenstvo so že določeni. V Zagrebu sodi Concordia—Ilirija gosp. Miesz (Dunaj), v Osijeku Slavija—Hašk g. Joksimović in v Beogradu Jugoslavija—Bačka g. Kniffer (Osijek).

Gostilna

Tomšič

Sv. Jakoba trg 5

nudi najboljšo zagrebško pivo, čez ulico vrček 4 Din. — Vsa vina čez ulico 2 Din ceneje od litra količine dalje.

VELIK

SADNI VRT

kot parcele na-

prodaj.

Streliška ulica

št. 33.

Posestvo

z mlinom

iščem v najem ozir. odkupim od gospodarja, ki bi lahko ostal do smrti pri hiši. — Naslov v upravi.

Nasvete za

novе gradbe

načrte, proračune in nadzorstva izvršuje po zmerni ceni gradbeni in arhitektonična inženirska pisarna: Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/1.

**TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA**

Gregorčičeva 23

Tiska časopise, knjige, brošure, tabele, cenike i. t. d. **LASTNA KNJIGOVESNICA**

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

TURJASKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

**YSAK KMET MORA BITI
CLAN KMETIJSKE DRUŽBE**

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VIII. No. 4932.

1634

Razpis

natečaja za osnutke za letoviške sobe in restorane.

Za pospeševanje tujkega prometa zlasti v pogledu udobnega bivanja tujcev in letoviščarjev v naših krajih, razpisujem natečaj za načrte pohištva.

1. za letoviške sobe v hotelih, gostilnah ali zasebnih stanovanjih, in sicer tri tipe: priproste in ceno, boljše in udobnejše ter zelo udobne.

2. za opremo jedilnice v boljših gostilnah, kjer se prehranjujejo tujci in letoviščarji.

Najboljši osnutki dobe nagrado, in sicer 3000, 2000 in 1000 Din. Poleg tega se bo skrbelo, da osnutke odkupijo dobre mizarске firme, ki bodo izdelovale pohištvo. Pri podeljevanju novih gostilniških koncesij se bo gledalo, da se sobe in jedilnice opremijo s takim pohištvom.

Rok za vložitev načrtov je 15. septembra 1930. pri podpisani banski upravi. Pri tem natečaju tekmuje lahko vsakdo, tudi mizarji; poslednji tudi lahko z izdelanim pohištvom, ki ga bodo event. razstavili na jesenskem velesejmu v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 24. junija 1930.

Ban: Sernee Dušan s. r.

I. No. 6542.

Razpis

Na podlagi § 31. zakona o banski upravi se razpisuje v območju okr. cestnega odbora Laško službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer na cestni progi Latkova vas—Marija Reka—Trbovlje—Zagorje—Izlake od meje vranskega okrajnega cestnega odbora do meje litjskega okrajnega cestnega odbora.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane s kolekom za Din 5.— ter opremljene z vsemi predpisanimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, navedeno izpričevalo, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da ni bil obsojen zbog kaznivih dejanj iz koristoljublja), je vložiti najkasneje do 15. julija 1930. pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 4. julija 1930.

I. No. 6386.

Razpis

Razpisuje se služba prosekterja v splošni bolnici v Mariboru.

Prosilci naj vložijo svoje po čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in drugih državnih uslužbencih in § 20. zakona o bolnicah opremljene prošnje do

26. julija 1930.

pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 7. julija 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E IX 1812/30—9.

1639

Dražbeni oklic

Dne 10. septembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin do polovice: zemljiška knjiga k. o. Ruš, vl. št. 340.

Cenilna vrednost: 1642 Din 50 p; najmanjši ponudek: Din 1088.24.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru.

dne 2. julija 1930.

C III 921/30—1.

1638

Oklic

Tožeča stranka: dr. Irgolič Fran, odvetnik v Mariboru, je vložila proti toženi stranki Stelzer Avgustu, gostilničarju, sedaj neznanega bivališča, k opr. št. C III 921/30 tožbo radi 1278 Din s prip.

Narok za ustno razpravo se je določil na 26. avgusta 1930. ob osmih pred tem sodiščem v izbi št. 14, razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja g. Štefanovič Ljubomir, sodni pripravnik pri okrajnem sodišču v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 2. julija 1930.

Vpisi v zadržni register.

II. Vpisali so se dodatki in izpremembe pri nastopnih zadrukah:

304. Sedež: Dorfarji pri Škofji Loki. Dan vpisa: 2. junija 1930.

Besedilo: Drevesničarska zadruga v Dorfarjih pri Škofji Loki, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Izbršijo se člani načelnštva: Hafner Andrej, Jenko Peter in Šifrer Josip.

Vpišejo se člani načelnštva: Hafner Janez, posestnik pri Sv. Duhu št. 10, Dolinar Valentin, posestnik v Formah št. 5 in Vilfan Franc, posestnik v Dorfarjih št. 1.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 2. junija 1930.

Firm. 936/30 Zadr. VIII 37/7

305. Sedež: Ptuj.

Dan vpisa: 26. junija 1930.

Besedilo: Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Izbršijo se dosedanjí član načelnštva Martin Zelenko.

Vpiše se novozvoljeni član načelnštva Ferdo Fras, posestnik (tajnik) v Ptuj.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 26. junija 1930.

Firm. 667/30 Zadr. II 30/34.

Konkurzni razglasi

S 12/30—5.

1630

306. Konkurni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini tvrdke »Poppaeac, zavod za proizvodnjo kozmetičnih preparatov F. Hann & Co., registrovane pod isto firmo v Ljubljani.

Konkurzni sodnik: dr. Sajovic Rudolf, sodnik deželnega sodišča v Ljubljani.

Upravnik mase: dr. Žirovnik Janko, odvetnik v Ljubljani.

Prvi zbor upnikov za izvolitev odbora upnikov ali predlaganje drugega upravnika mase pri deželnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 140 dne 24. julija 1930. ob desetih.

Konkurzni upniki naj prineso dokazila za izkaz verjetnosti svojih terjatev s seboj. Pri istem sodišču je oglašiti do 31. avgusta 1930. terjatev upnikov, tudi ako teče o njih pravda. Upnikom, ki se oglašijo kasneje, se nalože s tem povzročni stroški, oni ne morejo prerokati prej ugotovljenih terjatev, njih terjatve se pri prejšnjih razdelitvah ne uvažujejo.

Ugotovitevni narok pri deželnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 140 dne 18. septembra 1930. ob desetih.

Inozemski upniki morajo imenovati v tuzemstvu stanujočega pooblaščenca za vročbe, drugače se jim postavi na njih nevarnost in stroške.

Kdor ima reči prezadolženca v shrambi ali je dolžnik prezadolženca, ne sme prezadolženca ničesar izročiti niti plačati temveč mora dotične stvari, odnosno dolg, ter svoje ločitvene in izločitvene pravice takoj prijaviti upravniku mase.

Nadaljnja naznanila v konkurznem postopanju se izvrše po uradnem listu.

Deželno sodišče v Ljubljani,

odd. III., dne 7. julija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Seznamek

1. J. ubljenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v času od dne 16. do dne 30. junija 1930:

100 Din; 200 Din; 210 Din; 4 zlate zapustnice, od teh ima ena obesek zeleno deteljico; 1 listnica z raznimi listinami, glasečimi se na ime Mrak Ivan; 1 poselska knjižica, glaseča se na ime Martinko Ignac; 1 modra svilena ženska obleka; 1 listnica, v njej 100 Din, potni list in druge listine na ime Pengov Ladislav; 1 pločevinasta škatlja s 103 Din; 1 ščipalnik; 1 damska torbica, v njej 6 Din in 3 mali ključ; 1 listnica z 220 Din; 1 srebrna moška žepna ura; 1 listnica z 60 Din in 1 plišast klobuk.

Uprava policije v Ljubljani, dne 4. julija 1930.

Razne objave

1633—3—4

Poziv upnikom.

Zadruga drž. službenika za nabavku namirnica v Slovenjgradu je po sklepu občnega zbora z dne 22. marca 1930. prešla v likvidacijo in se razdružila.

Eventuelni upniki naj prijavijo svoje terjatve do 1. avgusta 1930.

Likvidatorji.

Objava.

Izgubil sem kurjaško izpričevalo, katerega mi je izstavila izpitniška komisija dne 9. januarja 1928. v Prevaljah. S tem ga proglašam za neveljavnega.

Pučel Filip, kurjač, Holmec, p. Prevalje.

Oglas.

1635

Streljačka družina v Kamniku je prenehala obstojati, ker nima dovoljno članov.

Streljačka družina v Kamniku v likv. V Kamniku, dne 1. julija 1930.

25

Navzlic nekim govoricam, ki so jih trosili o njem kakor o vseh drugih možeh Revolucije, niso ti grabitelji zlat verjeli, da bi se dal podkupiti, pač pa so vedeli, da častihlepen in lahkovoren: upali so, da ga pride zase z dobrikanjem in zlasti s prikupljivo preprostostjo, ki so jo smatrali s svoje strani za najbolj zapeljivo dobrikanje. Zanašali so se, da pobere ž njegovo pomočjo smetano in strd vseh vrednot, ki jih bodo hoteli kupovati in zopet prodajati, ter da ga prisilijo služiti njihovim interesom, dočim si bo domišljeval, da dela v interesu javnosti.

Grajanka Rochemaure je bila sila podjetna ženska, in dasi je bila še v letih, ko ženske mika ljubezen, si je bila zadala nalogo, da zveže žurnalista zakonodavca z bankirjem, in njena bujna domišljija jej je slikala tega kletarja, ki so mu bile roke še pordele od krvi septemberskih dni, zvezanega s stranko finančnikov, katerih agentka je bila, potisnjenega radi njegove lastne rahločutnosti in lahkovernosti v vrtinec agia, v ta svet izmozgačev, dobaviteljev, inozemskih emisarjev, krupjerjev in galantnih žensk, svet, ki ga je tako ljubila.

Silila je v to, da jo grajan Gamelin pelje k Prija-

telju ljudstva, ki je stanoval ne daleč, v Vrvarski ulici, poleg cerkve. Slikar se je nekaj časa upiral, slednjič pa se je udal želji grajanke.

Dragonec Henry, ki sta ga povabila, naj se jima pridruži, je odklonil, poudarjajoč, da si hoče ohraniti popolno svobodo, celo napram grajanu Maratu, ki je brez dvoma izkazal Republikli dovolj uslug, a začena pešati: kaj nemara ni svetoval v svojem listu pariškemu ljudstvu, naj se uda v položaj?

In mladi Henry je začel z zvonkim glasom in globokimi vzdihmi pomilovati Republiklo, ki so jo izdali oni, v katere je stavila svoje nade: Danton, ker je odklonil misel, da se uvede davek na bogatine, Robespierre, ker se je upiral stalnosti sekcij, Marat, čigar malodušni nasveti zaustavljajo polet grajanov.

»Joj!« je vzklilnil, »kaki slabiči se zdé ti ljudje poleg Leclerca in Jakoba Rouxa!... Roux! Leclerc! Vidva sta resnična prijatelja ljudstva!«

Gamelin ni čul tega besedovanja, ki bi ga bilo gotovo ogorčilo: odšel je bil v sosednjo sobo, da si obleče sinji frak.

»Ponosni smete biti na svojega sina,« je dejala grajanka Rochemaure grajanki Gamelin. »Velik je po talentu in po značaju.«

Grajanka vdova Gamelin je dala v odgovor dobro izpričevalo o svojem sinu, vendar prevelikega ponosa ni hotela kazati pred damo tako odličnega rodu, zakaj naučila se je bila že za mlada, da je prva dolžnost malih ponižnost napram velikim. Imela je to slabost, da je rada tožila; saj je tudi imela dovolj vzroka za to in v tožbah je našla tudi nekako olajšanje svojim težavam.

Globoko je odkrivala svoje gorje vsakomur, kogar je smatrala sposobnim, da ga olajša, in k tem, se ji je zdelo, je lahko štela tudi gospo Rochemaure. Porabila je torej ugodni trenotek ter v eni sapi hitela praviti, v kaki stiski živita mati in sin, ki oba umirata od gladi. Slike se več ne prodajajo: Revolucija je ubila kupčijo, kakor bi odrezal. Živila so redka in nad vsako ceno...

In dobra gospa je sipala svoje tožbe z vso gibčnostjo svojih mehkih ustnic in svojega debelega jezika, zato da bi našela vse, preden pride njen sin, čigar ponos ne bi bil odobral takega tamanja. Trudila se je na vso moč, da bi v čim krajšem času obudila sočutje dame, ki jo je smatrala za bogato in vplivno, ter ji vzbudila zanimanje za svoje dete. In čutila je, da ji mora tudi Evaristova lepota pomagati omečiti srce blagorodne dame.

In res, grajanka Rochemaure ni mogla zatajiti svoje rahločutnosti: misel na trpljenje Evarista in njegove matere jo je genila in hotela je poiskati sredstev, da olajša to trpljenje. Vplivati je hotela na bogate ljudi, ki jih je štela med svojimi prijatelji, da bi kupovali slikarjeva dela.

»Zakaj na Francoskem je še dovolj denarja,« je pristavila z nasmeškom, »samo skriva se!«

Ali pa še boljše: ker je umetnost itak propadla, da hoče preskrbeti Evaristu kako službo pri Morhardt ali pri bratih Perregaux, ali pa mesto sotrudnika pri kakem vojnem dobavitelju.

Potem pa se je domislila, da to pravzaprav ni nič primerneza za moža s takim značajem; in ko je trenotek pomislila, je prikimala, v znamenje, da je že našla.